

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtvte
Et Statv Religionis**

Qvo Quid Contineatvr, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari prouenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

VIII. Ad quem vsum, seu exorcitium ijdem religiosii obligentur ex vi voti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

2. q. 184. art. 7. ad 1. Denique ob hanc causam declaravit Pius V. in suo motu proprio, Dum in dñssis, omnes religiosos Societatis, in quocunque eius gradu existant, verè, ac propriè mendicantes esse.

C A P V T VIII.

Ad quem usum paupertatis ydem religiosi obligentur ex vi voti.

I. **H**ec sunt, quæ circa usum paupertatis ex vi regulæ seruanda sunt. Quid autem in eis attingat rationem præcepti, & quando in illius transgressione culpa, vel gravis, vel levis committatur, ex illo generali principio præcipue accipiendum est, quod per hoc votum omnis usus rei, vt proprie prohibetur, & omnis etiam proprietatis, vel dominus, illo excepto, quod scholaribus specialiter permittitur. Quamvis ergo aliqua ex dictis cap. præc. non sine imperfectione prætermittantur, si illa non attingant hunc gradum, vt contineant usum, cum aliqua proprietate, seu appropriatione, regulariter, ac per se loquendo non continent culpam contra paupertatem, quamvis moraliter nunquam fiant sine aliqua culpa, vel contra obedientiam, vel contra temperantiam, aut aliam virtutem; quia regulariter procedunt ex aliquo inordinato affectu, nisi intercedat aliqua ignorantia, vel inconsideratio; nam tunc accedente bona intentione, facile potest dari excusatio ab omni culpa. Quando verò possessio vel usus rei sit proprietatis seu per modum propriæ regulæ generalis est, quando id si sine scientia, & consensu prælati tacto, vel expresso, hanc tunc sup. tradidimus cum communi Doctorum tractando de voto paupertatis omnino simplici, & de voto solenni paupertatis religiosa; neque hic habet aliquid speciale, nam quoad hanc obligationem, eiusdem rationis est hoc votum Societatis. Rursus quando hæc proprietatis ex parte materiæ sit peccatum mortale, vel veniale, eisdem locis explicatum est; neque hic etiam occurrit speciale quid.

II. **S**olum occurrit aduertendum, quando res ipsa non accipitur, vt per modum propriæ semper retineatur, sed solum ad breuem aliquem usum, quo talis res non consumitur, tunc licet res ipsa pretiosa sit; nihilominus culpam regulariter esse leuem: quia materia culpæ ibi non est res ipsa, sed usus eius, & is quid leue est regulariter loquendo, parumque videtur ledere paupertatem, & hac ratione mutuo dare, vel accipere librum, vel manuscripta, & similia, regulariter non videtur materia peccati mortalis, ex vi paupertatis, nisi ex tali usu aliquid notabile detrimentum bona religionis acceptura sint. In quo etiam aduerto regulariter maioris culpæ esse talia bona mutuo dare extra religionem, quam accipere etiam ab externis, quia ex priori actione sequi potest detrimentum in bonis religionis, ipsa inuita; ex acceptione verò licet sequatur simile detrimentum in re mutuo accepta, non est inuito domino; nam qui mutuat, voluntariè se exponit huic periculo, & alter excusatur, si absque eius culpa eueniat, sed in hoc exemplo, & multis similibus prudentis viri arbitriū necessarium est, multumque considerare oportet quid iuxta communem estimationem religionis, graue, aut leue existimetur, vt latius citato tomo dixi. Religiosi autem Societatis cauere omnino debent ne huiusmodi arbitrijs sese exponant, quod optimè facient omnem proprietarium usum vitando, etiam in reb⁹ minimis, vel si aliquid ex humana consuetudine excusatur, non sit ultra materiam minimā & vulgarem.

III. **E**x prædictis ergo obseruantijs, quæ superiori cap. numerauimus, quatuor primæ respectu subditorum, hoc est, omnium qui superiorem habent. Franc. Suar. de statu relig. Thom. IV.

in Societate, solum quoad hoc pertinent ad rigorosam obligationem voti paupertatis, vt sine superiorum facultate tacita, vel expressa nihil eorum accipiat, vel occultè possideatur, aut de vno loco in alium deferatur: si autem de licentia superioris aliquid huiusmodi fiat, non erit propriè contra obligationem paupertatis, etiam si fortasse aliquando minor perfectio sit talem postulare facultatem; aut illa vti. Dico autem aliquando, quia interdum potest nihil de perfectione minuire iuxta muneris, vel valetudinis necessitatem, vel alias rationabiles causas. Oportet verò in huiusmodi licentia obtinenda, omnem subreptionem vitare, alioqui non manebit quis tutus in conscientia, quia talis facultas inualida est, cum re vera non sit ex voluntate superioris; hanc enim impediunt fraus, & dolus, quæ sunt causæ surreptionis. Et idem cenfeo, quando intercedit moralis quædam violentia, quæ inuoluntarium etiam causat; vt si subditi expressè, vel tacitè comminatur se excitaturum turbas, aut aliquod scandalum daturum, aut grauem inimicitiam, vel odium concepturum, nisi hoc ei permittatur; tunc enim illa potius est pura superioris permissio ad excusandum maius malū, quam facultas, & ideo non reddit tutum in conscientia etiam in ordine ad violationem paupertatis. At verò si superiori nihil occultetur, nec falsum dicatur, nec vis inferatur; quamvis fortasse sine sufficienti ratione importunis precibus, vel ob priuatam beneuolentiam licentia obtineatur, sufficiens erit, vt contra paupertatem culpa, aut proprietatis non committatur. Etiam si aliud genus imperfectionis, vel culpæ ibi interueniat, vel ex parte subditi, vel magis ex parte superioris, qui facile potest in hoc grauius delinquere, seu ratione sui muneris, cui non satisfacit, seu ratione scandalī. Quia verò hæc culpa non sufficit, vt licentia illa inualida sit, ideo ea interueniente, non peccatur contra paupertatem.

Circa quintam obseruantiam de usu clauis eadem regula seruanda est, quod sine facultate non licet, cum illa verò licet. Dubitari autem potest, an huiusmodi usus sine licentia ex se sufficiat ad peccatum mortale, si alias de facto sub clauis nihil retinetur sine licentia superioris; neque etiam in affectu id sit, vt aliquid superiori occultetur; neque vt illi liberum non sit quidquam ex his, quæ religiosus habet, auferre, sed solum ob timorem humanum, ne aliquid vel surripiatur, vel ab alijs videatur. Et ratio dubitandi esse potest, quia authores rigorosè de hac materia loquuntur, dicentes clauem esse signum proprietatis, vt sumitur ex Corduba in cap. 6. regulæ q. q. Et Aluaro Pelagio lib. 2. c. 67. versus finem. Vnde & in iure clauis traditio est signum possessionis. leg. clauibus. ff. de contrahenda emptione. Item quia authores asserunt proprietatem esse celare aliquid. Prælato, vt patet ex Panormit. in cap. cum ad monasterium, de statu Monach. n. 8. & alijs ibi communiter. & Antonino supra citato; sed quod ipso inuito sub clauis tenetur, satis ei occultatur, cum non possit suo arbitrio scire, quid ibi claudatur. Et quamvis possit clauem petere, hoc ipsum onerosum est, & ita difficilior ei fit usus, & dispositio illarum rerum, quæ sub clauis tenentur. Habet enim ius illas auferendi in scio subdito, quod non potest facere, si sub clauis claudantur. Denique clauis ipsa, & usus eius sine superioris facultate habentur in eo casu: & quamvis materiam videatur res leuis, tamen quatenus est instrumentum talis actionis, quæ multum potest nocere paupertati, videtur esse materia gravis; sicut in materia iniustitiæ, furari acum, vel calumum, potest esse materia gravis.

Fateor tamen esse rem scrupulosam, & omnino vitandam.

lit quoad priores & ob-
stantes as-
paupertatis
in præcedenti
adductas.

Licentia per
fraudem, aut
violentiam
extorta est
nulla.

Vid. Ant. 3.
p. tit. 16. c. 1.
§ 21.

Non sic per
imperium
extoritur obli-
gatio, vel per
necesse factu-
m.

Oppositum
S. nch. li. 4.
demonstrat di-
scut. 10. n. 9.

Partes affir-
mativæ argu-
mentum.

Secundū

Tertio

*Authoris
dictum sua
detur dilem
mate impu
gnando 1. &
2. argumen
tum partis
affirmatiue.*

vitandam; nihilominus, seclulo scandalo, non au-
deo dicere esse peccatum mortale ex se, nisi aliqui-
bus circumstantiis specialiter aggrauetur. Moueor
in primis, quia vel hoc esset peccatum mortale ob
signum proprietatis, vel ob realem proprietatem.
Primum dici non potest, tum quia authores po-
nentes signa proprietatis hoc non posuerunt, vt pa-
tet ex Abbate, & Antonino supra, & Nau. Com-
mento 2. de regularibus, & Gregor. Lopez in leg. 14.
tit. 7. part. 1. Solus Pelagius supra loquens de Mi-
noribus, inter alia peccata contra paupertatem po-
nit clauis cellarum, tardando per dies extra loci,
Prælati non assignare; clauis, inquit, *(apparum, vel
quorumcumque repositorium, ubi fratres habent libros,
vessalia, & sup. lectiles, qui spatium dierum, cundo extra
locom, ne fratres videntur illis elus, Prælati non resignare,
&c.)* Hoc autem vt verum sit oportet, vt & sine vo-
luntate Prælati, & mala fide fiat, scilicet, vt neque
ipse Prælati possit in absentia subditi, de his rebus
disponere, vel interim eas ad alium vsum applica-
re: hæc enim est circumstantia valde aggrauans, &
indicans proprietarium affectum: & tunc clauis
non solum est signum, sed etiā causa suo modo ef-
ficax ad impediendum talem vsum proprium Præ-
lati, & consequenter est instrumentum vsurpandi
illum. Seclulo autem huiusmodi affectu sola ratio
signi non sufficit. Tum maxime, quia signum si sit
falsum, & non verum, potest quidem efficere præ-
sumptionem culpæ, non tamen veram culpam, nisi
fortasse ratione scandali, ergo seclulo scandalo (vt
loquimur) non potest ex solo hoc capite insurgere
grauis ratio culpæ. Altera verò pars probatur, quia
circa res sub clauis contentas, si seruentur circun-
stantiæ initio precedentis numeri posita, non ap-
paret realis proprietatis, propter solum illum modum
occultandi: quia supponimus haberi cum facultate,
& cum preparatione animi ad dimittendas illas
ad arbitrium superioris ergo non retinentur vt
proprie, quia non proprio nomine tenentur, sed
alterius, & cum dependentia ab illo. Confirmatur,
quia alias occultare rem, vbi nec à superiore inue-
niri posset, vel aliquo artificio occulto vti, vt arca
extrinsecus aperiri non possit, quauis clauem non
habeat, esset proprietatis, & consequenter in rebus
alicuius valoris esset peccatum mortale: hoc autem
perquam durum est, & præter multorum vsum a-
liis timoratorum, ergo. Nec verò ipsius clauis
possessio potest esse materia grauis culpæ, quia ipsa
in re minimi valoris est, & vsum eius per se non con-
tinet grauem inordinationem, vt declaratum est.
Eo vel maxime, quia sæpe potest clauis cum licen-
tia haberi, quauis ad claudendum sub illa aliquid
non sit ordinaria licentia: & tunc quamuis vt illa
quoad actum claudendi sine licentia, alioqui sit
contra regulam, vel obedientiam, tamen per se non
videtur materia paupertatis, seruatis alijs circun-
stantiis, quæ dictæ sunt. Nec verò satis est quod ea
de causa aliquantulum reddatur superiori diffi-
cilius dispositio de talibus rebus: quia illa difficultas
parui momenti est, cum facile possit per subditum
auferri. Arguetur autem multum hæc circumstantia,
quando in absentia plurium dierum, vel per dis-
tantiā notabilem aliquis secum deferat clauem
in scio superiore, nulla alia domi relicta: nam tunc
difficultas illa impossibilitas quodammodo efficitur,
& ideo iam videtur redundare in magnam ap-
propriationem: quapropter nisi per inaduerten-
tiam excusetur, vel fiat præsumpta voluntate Præ-
lati, valde reprehensibilis est.

VI.

*An sexta
obseruanti-
a violatio, ac
cipiendi sita*

Circa sextam obseruantiam occurrit similis dif-
ficultas: an recipere aliquid pro ministerijs, præcisè
ex hoc capite sit contra votum paupertatis, & con-
sequenter in materia graui sit peccatum mortale.
Vt autem dubium intelligatur, supponamus in o-

minib⁹ alijs obseruari circumstantias necessarias ad recipi-
endum vsum paupertatis: vt v.g. dum quis re-
cipit potest licet elemosynam, vel aliud donum
sibi oblatum, & iuxta communem vsum accom-
modatum accipere, vel ad statim consumendum
illud, vel si habeat permanentem vsum animo pos-
sidendi illud obtemperare licentia à superiore, cum pri-
mam conueniri ille possit. Fingamus ergo aliquem
accipere breuiarium cum onere dicendi aliquas
Missas, & postea retinere illum de consensu supe-
rioris, tacendo tamen titulum quo fuit compara-
tum: difficultas est, an ibi interueniat culpa mor-
talis contra paupertatem. Idem casus cogitari po-
test in subdito existente in Collegio, si petita licen-
tia, & non explicando causam propter quam res
datur, quippiam simile ob proprium vsum accipiat.
In ipsis etiam prælati multo magis habet hoc
dubium, si aliquid accipiant etiam in vsum Colle-
gij, vel domus datum illo titulo: nam ipsi absolute
non peccant accipiendo, cum sint constituti di-
spensatores, & debeant alere subditos: quicquid
ergo ibi est culpæ, est ratione modi, seu tituli. Idem
que erit si superior det licentiam subdito, vt illo
modo aliquid accipiat.

Ratio enim dubitandi in his omnibus est, quia
vbi non est proprietatis, non est violatio paupertatis,
sed in illis casibus non interuenit proprietatis,
quia nunquam res, vel vsum eius retinetur nomine
proprio, in quo sola proprietatis consistit. Antece-
dens patet, quia res semper supponitur accipi ab eo
qui licentiam habet, idque vel ad communem vsum,
vel ad proprium dependentem etiam à superiore,
& à facultate eius, ergo ille alius defectus, seu re-
spectus erit contra regulam, vel contra obedi-
entiam, non tamen contra paupertatem. Vnde vt
licet committatur in materia graui, non sit pecca-
tum mortale, quia ex vi solius regulæ non est culpa.
Neque ex voto obedientiæ est peccatum saltem mor-
tale, quia supponimus nullum esse speciale præce-
ptum in virtute obedientiæ de hac re latum, ergo
paupertas non urget, & scandalum, quod est per
accidens, non interuenit, nulla apparet ratio suffi-
ciens peccati mortalis. Confirmatur exemplis: pri-
mum est de lucro per negotiationem comparato,
quod religioso prohibitum est. Ponamus ergo re-
ligiosum aliquem de licentia saltem generali supe-
rioris posse recipere vsque ad tantam quantitatem:
postea verò, quia non inuenit gratis datam per ne-
gotiationem aliquam sibi prohibitam, & indecen-
tem illam comparare, ille profecto non videtur
peccare contra paupertatem, etiam si forte in ne-
gotiatione mortaliter peccet iuxta modum probi-
bitionis. Aliud exemplum est si religioso detur li-
centia ad recipiendum aliquid sponte oblatum, non
tamen ad petendum illud, imò hoc ei expressè pro-
hibeatur: nam licet tunc aliquid petat, & accipiat,
non peccabit contra paupertatem, sed contra aliam
legem: quia petere non est actus dominij, aut pau-
pertatis, imò est actus mendicitatis: accipere autē
iam non sit nomine proprio, sed ex facultate supe-
rioris: ita ergo videtur probabilis fieri hæc pars.

Ad contrariam autem partem persuadendam,
magnam vim habere videtur constitutio Societa-
tis, vt c. præced. à num. 8. ponderabam. Nam licet
constitutio per se non inducat obligationem ad cul-
pam: designat tamen materiam voti, quæ materia,
tota Deo promittitur, cum paupertas secundum
constitutiones vouetur. Constitutio autem cum
de hac materia loquitur, planè vt obiectum huius
voti illam assignare videtur. Nam in c. 1. Exam. §.
3. sic dicitur. *Tria vota in ea, (id est, in Societate) ob-*
seruantur, paupertatis, & castitatis emittuntur: ex quibus
castitas paupertatis materia ibi declaratur, dum addi-
tur, Si paupertatem accipiendo, vt nec vult, nec possit red-
dere

ditur illis ad suam sustentationem, nec ad quidvis alium habere. Et infra eodem contextu: Neque etiam pro Missarum sacrificiis, vel predicationibus, &c. stipendium ullum, vel elemosinam, quæ ad compensationem huiusmodi ministeriorum dari solent, &c. possunt accipere. Videtur ergo ita explicari votum paupertatis per hanc constitutionem, ut totum hoc sit materia eius: atque adeo rigorosam huius voti obligationem ad hunc actum extendi. Simile argumentum sumi potest ex 10. p. Conf. §. vbi ad obseruantiam paupertatis hæc duo æquæ pertinere dicuntur, scilicet, non admittere stipendia pro spiritualibus ministerijs, & redditus Collegiorum ad suam utilitatem non explicare: constat autem hoc secundum esse de rigorosa obligatione paupertatis: ergo & primum. Potest etiam ratione ita declarari, quia ad paupertatem religionis non solum spectat præscribere, quid accipere liceat, vel non liceat, sed etiam modum acquirendi: ergo quando aliquod genus acquisitionis prohibetur, ut pertinens ad specialem paupertatem talis religionis, ille per se cadit sub tale votum paupertatis: ita verò se habet votum paupertatis in Societate quoadmodum acquirendi, ut ex dictis constat.

litratione.

IX. Nunc par-
tem voluit
definire se-
cunda Con-
gregatio ge-
neralis. Vide
hoc in decre-
to 19. §.
Congregat.

Punctum hoc diligenter discussum fuit ferè ante quadraginta annos in secunda Congregatione generali Societatis, vbi Patres magna ex parte in hanc posteriorem partem inclinarunt, tractatumque est, ut totius Congregationis decreto authentice statueretur, ac declararetur. Postea verò iustis de causis id prætermisum est: quod est signum non satis constitisse apud ipsos, sensum prædictarum constitutionum fuisse constituere actionem illam specialem ratione sub materia voti paupertatis. Ed ideo ne nouam obligationem ad peccatum mortale addere viderentur (quod in Societate propter periculum vitandum, maxime cauetur) ab illa declaratione abstinerunt. Et tandem can. 15. Congregationis solum fuit stabilitum ad puritatem nostræ paupertatis necessarium esse obseruare grauissimam constitutionem de non accipiendo stipendio, &c. Hanc ergo partem, ut mitiorem sequendo, dicere possumus, in illis constitutionibus specialiter fuisse expressum hunc actum ad exaggerandum quanta perfectione & diligentia hoc in Societate obseruandum sit, & quia est proximè, & maxime coniunctum cum eius paupertate, non quia per se, & directè hæc obseruantia per votum paupertatis promittatur. Vnde in 6. p. Conf. cap. 2. §. 7. ut simplex quædam constitutio hæc proponitur, nulla facta mentione paupertatis: sed solum sub illis verbis, *Meminerunt se gratis dare debere, quæ gratis acceperunt, ut sic maiori cum libertate possint, & proximorum adificationem in domino seruiis procedere.* Multum etiam iuuat, quod in prima formula instituti oblata Paul. III. in prima eius Bulla exactè explicatur votum paupertatis, & materia eius: & tamen nulla huius actionis mentio fit. Verba sunt, *Vouent singuli, & vniuersi perpetuam paupertatem, declarantes, quod non solum priuatum, sed neque etiam communiter (loquitur de professis) possint pro Societatis sustentatione, aut vsu, ad bona aliqua stabilia, aut ad prouentus, seu introitus aliquos, in aliquid civile acquirere, &c.* Latè enim illà declarationem prosequitur, nulla huius rei mentione facta, cum tamen ibi esset optima occasio, & ferè necessaria. Denique videtur hæc sententia satis cõsentanea intentioni Societatis, & fundatoris eius, cuius mens fuit ita dirigere ad perfectionem, ut vitaret pericula peccandi mortaliter quoad fieri posset. Ex obligatione autem in præsentia materia non parua oriri posset, cum tamè non appareat sufficiens necessitas illam imponendi in tali materia, potiusquam in alijs: vnde etiam fit, ut hoc titulo pars hæc securior dici possit.

X. Nihilominus negare non possumus, quin contraria tutior sit si obseruetur, imò etiam in rigore

iuris loquendo, censèo illam esse magis cõsentaneam verbis constitutionum, & consequenter formulæ vouendi in Societate, in qua post emissâ tria vota additur, *omnia intelligendo iuxta Societatis constitutiones.* Accedit quòd in alia formula instituti proposita Iulio III. inter substantiaia instituti hoc additum est, quod in priori fuerat prætermisum, his verbis: *Gratis omnino, & nullo pro suo in prædictis omnibus labore stipendio accepto.* Nec videtur referre, ut postea in explicando voto paupertatis hoc non addatur, sicut neque in priori illa Bulla Pauli III. additum fuerat; quia ibi non omnia exponuntur, quæ ad substantiam huius voti pertinent, sed solum ea, quæ explicandos varios gradus personarum, & domorum, aut Collegiorum Societatis necessaria erant. Neque etiam hæc circumstantia, seu actio per se potest existimari extra latitudinem paupertatis; quia (ut dicebam) modus acquirendi multum refert ad paupertatem, vel diuitias: & ideo ex vi voti paupertatis, optimè potest limitari, abdicando, & renunciando huic, vel illi titulo, ex quo possit temporale emolumentum prouenire.

Hæc igitur controuersia mihi dubia est, & disputationis gratia, facile potest pro vtraque parte defendi. Ego verò non audeam peccati mortalis dammare eum, qui præcisè in hoc delinqueret absque conscientia erronea, nisi aliunde ageret contra votum. Aduerto autem circa casus in num. 6. propositos, etiam si hic titulus non sufficiat ad culpam mortalem, magnum esse periculum ferè semper, committendi illam alio titulo. Nam si religiosus Societatis accipiat hæc stipendia sine vlla licentia, clarum est incurere in vitium proprietatis; si autem accipiat illa licentia dolosè (ut ita dicam) obtentâ, quia nimirum petita est ad rem accipiendâ, non verò ad stipendium accipiendum; tunc etiam probabilissimum iudico non effugì vitium proprietatis, quia illa licentia surreptitia, & inuoluntaria est superiori, quia ille modus dandi, vel accipiendi, qui tacetur, est valde substantialis, & moraliter loquendo infallibiliter mutaret voluntatē eius, si ei proponeretur: ergo quod ex tali licentia accipitur, sine licentia accipitur, committitur ergo proprietatis vitium. Atque hoc non solum habet locum in eo, qui expressè cum dictâ fraude licentiam petit, sed etiam in illo, qui in itinere aliquod stipendium accipit, qui non habet à quo licentiam petat; nam ille etiam in tantum potest aliquid accipere, in quantum vel generalem, vel tacitam licentiam à superiore habere censetur, quia semper accipit nomine alterius, seu ipsius religionis, nunquam autem generalis, aut tacita licentia extenditur ad talem acceptionem, ut constat ex intentione prælatorum omnium, & ex consensu, & vsu totius religionis.

Quæ ratio procedit etiam in omnibus Prælati inferioribus & sub Generali constitutis; nam ipsi etiam indigent generali, vel tacita licentia sui superioris ut in proprium usum aliquid accipiant. Vnde cum ipsi pro alijs subditis nullam talem licentiam habeant, nec pro seipsis planè habent. Accederet etiam in eis peculiaris obligatio ratione muneris quo specialiter obligantur procurare regulæ obseruationem, præsertim in grauioribus rebus, qualis in Societate est hæc de qua agimus. Vnde etiam existimo iuxta communem sensum & consuetudinem Societatis, nullum ex his prælati inferioribus posse in hac constitutione valdè dispensare, quia talis potestas neque ad communem & ordinariam gubernationem necessaria est, neque inuenitur eis specialiter commissâ, neque etiam de actibus eius est vlla consuetudo, nec vestigium eius.

In Præposito autem Generali (si supponamus hanc non esse materiam voti, sed solam constitu-

Rr 4

tionis

XI.

Problematis
cõfessio
propendere
tamen vide-
tur in partē
negantē,
iuxta paritē
negantē
quomodo
accipiendi
casus in n. 6.
allati quoad
subditos.

XII.

Quomodo
item quoad
ordinarios
superiores.

XIII.

Quomodo
tionis

denique
quæ ad Ge-
neralem.

tionis obligationem non videtur deesse potestas, cum in eo sit suprema. Quod sine dubio procederet, si non esset in hac parte ab eadem Societate restricta. Videtur autem restricta in Congregatione, decreto. vbi renouat, & commendat hanc constitutionem. Ne pro ministerii Societatis stipendium, vel elemosyna vlla in compensationem admitti possit, ac omnino prohiberi ne vllus superior, ac ne ipse quidem Praepositus Generalis in ea dispenset. Circa quæ vltima verba dubitari posset, an tollat omnino potestatem, vel prohibeat solum vsum eius. Sed hanc disputationem omitto: nam illa duo moraliter æquivalent in præfenti. Si enim dispensatio daretur sine causa legitima, non solum peccaretur grauiter, sed etiam dispensatio esset nulla, quia esset dispensare sine causa in iure superioris, qui defectus semper inducit nullitatem. Antecedens autem patet, quia Congregatio generalis est superior ipso Generali; & ideo secus erit, si aliqua Congregatio dispenset: erit enim valida dispensatio, etiam si contingat non recte fieri. Si autem fingamus casum in quo interuenit legitima causa dispensandi, tunc probabile est fore validam dispensationem. Et ideo fortasse in decreto illo non est positum verbum, quod in rigore significet ablationem potestatis. Quia tamen casus ille moraliter accidere non potest, ideo absolutè posita est illa prohibitio. Et quando contingeret illa necessitas, recurrendum esset ad summum Pontificem potius quam propria auctoritate dispensare. Vnde etiam fit, ut nec secum ipse possit Praepositus dispensare, præsertim, quia ratione exēpli, & scandali magis vitanda erit talis dispensatio. Denique etiā ante hoc decretum existimo non potuisse sine graui culpa in hac materia dispensare, moraliter, seu regulariter loquendo, quia oporteret causam esse valde grauem, quæ vix potest in tali materia occurrere. Nec nouum videri debet, quod superior possit peccare mortaliter iniquè dispensando in constitutione, quæ per se non obligat ad peccatum mortale, quia dispensatio illa est maximè contra bonum commune religionis, præsertim in re tam graui. Est etiā contra obligationem fidelitatis, & iustitiæ, ad quā superior tenetur ex officio suo.

XIV.

Circa septimam obseruationem nihil occurrit addendum circa obligationem in conscientia præter generales regulas suprà datas de voto paupertatis religiosæ. Quæ verò tandem circa vsum positium adduntur, ordinariè ad perfectionem magis pertinent, quam ad rigorosam obligationem. Solū circa religiosam suppellectilem aduerto, licet interdum contingat in aliquo esse superfluum, considerata ratione instituti, atque etiam consuetudine, tamen per se loquendo non inducere culpam grauem contra paupertatem, dummodo tota ex legitima facultate superioris, & cum debita resignatione animi habeatur, quia nulla certa mediocritas, seu quantitas suppellectilis cadit sub votum paupertatis, vt materia eius; ergo si aliqui cuitetur proprietas, & proprietarius vsum non erit in ea materia per se loquendo grauis culpa contra paupertatem. Per accidens verò poterit interdum hæc esse culpa, & non parua, ratione scandali, maximè si detur occasio alijs relaxandi perfectionem paupertatis. Circa aliam verò partem de vfu, vel exercitio mendicandi, clarum est paupertatem Societatis ex vi proprii voti, nunquam obligari personam aliquam in particulari, ad exercendum illum actum, sed obligabit, aut obedientia, aut charitas propria, vel proximi, si tanta sit, vt ad subueniendum illi necessarium sit mendicare.

CAPVT IX.

De paupertate domorum professarum propria.

Diximus hæcenus de his, quæ ad paupertatem singularum personarum pertinent, dicendum superest de paupertate, quæ in communitatibus Societatis seruanda est. Sunt autem in Societate tria genera domorum, scilicet professarum, Collegiorum, & Nouitiorum, vt in superioribus lib. 2. cap. 5. num. 14. visum est; & in eis pro ratione finis & muneris vniuscuiusque diuersus modus paupertatis seruatur, qui sigillatim explicandus est; in hoc quidem & sequenti capite, quoad domos professas, in 11. quoad Collegia, & Nouitiatum.

Primo ergo Societas professæ, in communi etiam, capax non est dominij aliquorum bonorum immobilium. ita habetur in 1. Bulla Pauli III. Declarantes, quod non solum priuati, sed neque etiam communiter possint pro Societatis sustentatione, aut vfu ad bona aliqua stabilia, aut ad prouentus seu introitus aliquos aliquid simile acquirere. Idem in Bulla Iulij III. vbi declaratio additur partim ampliationem, partim limitationem continens; cum enim dicitur, neque professos, neque eorum domos, aut Ecclesias posse habere prouentus, redditus, possessiones, aut bona stabilia, ampliatio quædam est, vel saltem maior explicatio. Cum verò additur, Præter ea quæ opposita sunt ad vsum proprium, & habitationem, limitatio quædam est. Alia etiā est diuersitas notanda; nam in priori Bulla subijciebantur hæc verba, Sed sint contenti vniuersum rerum sibi donatarum ad necessarium sibi tempus ad vsum recipere. Quæ verba statim excitabant illā questionem, an dominij talium rerum apud Societatem sit. Ad hanc ergo questionem tollendā aliter in posteriori Bulla illa proposita sunt, scilicet, rebus suis ex libentia donatis ad necessarium vsum contenti. Itaque in Societate non habet locum illa questio, quæ de religiosis Minorum controuerti solet. Nam re vera domus professæ est capax alicuius dominij in communi, nimirum earum rerum mobilium, quæ ad æqualem vsum habet. Et ita expresse declaratum est in cap. 6. p. Constit. §. 5. liter. E. Idemque censendum est de dominio illius rei immobilis, quæ solum ad habitationem, vel alium huiusmodi vsum, scilicet, ad aliquam recreationem religiosis necessariam, inferuatur, non verò ad redditus, & prouentus, ex quibus religiosi sustententur: Quamuis autem horum bonorum dominij habeant professæ domus, plenam autem administrationem non habent, sed in Praeposito Generali precipuè residet propter perfectam subordinationem, & monarchicum regimen, quod Societas proficitur, & ideo contractus, quæ de his rebus in domibus professis, non à Conuentu, nec nomine eius, sed à superiore nomine Generalis fiunt. 3. p. Constit. cap. 3. §. 5. Aliorum autem reddituum, vel bonorum immobilium præter ea, quæ dicta sunt, incapax est professæ Societatis: quod etiam Pius V. & Gregor. XIII. in suis Bullis confirmarunt. Idem habetur 6. p. Constit. cap. 2. §. 2. vbi amplius his verbis declaratur, In domibus, vel Ecclesijs, quæ a Societate ad auxilium animarum admittuntur, redditus nulli neque facti, quidē, aut fabricæ applicati, haberi possint, sed p. q. illa alia ratione, ita vt penes Societatem sit vltimum dispositio. Et §. 5. additur, Non solum redditus, sed nec possessiones illas habeant in particulari, neque in communi domus, vel Ecclesiæ Societatis, præterquam quod ad habitationem vel vsum necessarium eis conueniens fuerit, &c. In Examin. etiam cap. 1. §. 3. declaratur, paupertatem Societatis totalem esse, vt nec velis, nec possis redditus vltos ad sustentationem, neque ad quidvis aliud habere.

Vbi particula illa, nec quidvis aliud, posita est ad explicandum.